

αἰῶνος, περιεχομένου ἐν τῷ Cod. vatic. lat. 5241, σελ. 386, ὅθεν καὶ ἐξεδόθη ἐν τῇ προκειμένῃ μελέτῃ.

A. A. Vasiliev. *Quelques remarques sur les voyageurs du Moyen âge à Constantinople*, σελ. 293 - 298.

Συμπληρώσεις εἰς τὸ βιβλίον τοῦ κ. J. Ebersolt, Constantinople byzantine et les voyageurs du Levant (Παρίσιοι, 1918). Περὶ τῶν περιγραφῶν τοῦ Γεωργιανοῦ συγγραφέως Γεωργίου Mercul (I' αἰῶν), τοῦ Ἄραβος Aboul Hassan Ali al-Harawy (IB' αἰῶν) καὶ τοῦ Σύρου Rabban Çauma (II' αἰῶν). Πολύτιμοι πληροφορίες περὶ τῶν μνημείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Jacques Zeiller. *Le site de Justiniana Prima*, σελ. 299 - 304.

Περὶ τῆς θέσεως τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς (Justiniana Prima). Ὁ συγγραφεὺς, ἀκολουθῶν τῷ κ. Vulic', παραδέχεται ὅτι ἡ Justiniana Prima ἔκειτο ἐν τῇ Dacia Mediterranea, καὶ ὅτι ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ συνταυτισθῇ μὲ τὰ Σκόπια (Scupi, Shoplje)· ἔκειτο δ' αὕτη πιθανώτατα ἐν Ταυρησίῳ (Tauresium) ἢ ἐν Βεδεριανῷ φρουρίῳ (Bederiana).

Table des illustrations, σελ. 305.

Table des matières, σελ. 307 - 308.

ΔΙΟΝ. Α. ΖΑΚΥΘΗΝΟΣ

Ch. Diehl. *Melanges, 2me volume : Art, Paris 1930.* 247 σελ. καὶ 17 πίν.

Ὁ δεῦτερος οὗτος τόμος περιέχει μελέτας ἀναφερομένας εἰς τὴν Βυζαντινὴν τέχνην, εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ὁποίας τὰ μέγιστα συνέβαλεν ὁ κ. Diehl διὰ τοῦ κλασσικοῦ αὐτοῦ ἔγχειριδίου. Δέκα καὶ ὀκτὼ ἐρευνῆται τῆς τέχνης τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν ὑπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτοῦ ἐπίδρασιν εὐρισκομένων χωρῶν ἔσπευσαν ν' ἀποστείλουν τὴν συμβολὴν των εἰς τὸ πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Diehl ἐκδοθὲν πανηγυρικὸν τοῦτο τεῦχος Μεταξὺ αὐτῶν καταλέγονται καὶ οἱ κορυφαῖοι τῶν Βυζαντινολόγων μὲ ἄρθρα ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος. Ἐν τοῖς ἐξῆς παρέχομεν σύντομον ἀνάλυσιν τῶν ἄρθρων τούτων.

L. Brehier. *La rénovation artistique sous les Paléologues et le mouvement des idées*, σ. 1 - 10.

Ἐν ἀρχῇ ἐκτίθενται τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τῆς τέχνης κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Παλαιολόγων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τελευταίων ἐρευνῶν, κατόπιν δὲ

ἐξετάζεται ἡ σχέσις ἢ ὑφισταμένη μεταξὺ τῆς τέχνης τῶν χρόνων ἐκείνων καὶ τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον κυριαρχουσῶν ἰδεῶν. Ἡ τέχνη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς ἣν ὀφείλονται τὰ λαμπρὰ ψηφιδωτὰ τῆς Μονῆς τῆς Χώρας, καὶ ἥτις εἶναι αὐτὴ ἡ Μακεδονικὴ Σχολή, ἡ κοσμήσασα τὰς ἐκκλησίας τῆς Σερβικῆς Μακεδονίας, τῆς Θεσσαλονίκης, τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τοῦ Μυστρᾶ, εἶναι, κατὰ τὸν συγγραφέα, ἡ ἔκφανσις τῶν ἀνθρωπιστικῶν τάσεων τῶν λογίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅπως ὁ Μετοχίτης, ὁ Γρηγοῤῥᾶς κ.ἄ. Ἀντιθέτως ἡ Κρητικὴ λεγομένη Σχολή σχετίζεται μὲ τὴν τάξιν τῶν συντηρητικῶν καὶ μυστικῶν θεολόγων, ὅπως ὁ Γρηγόριος Παλαμᾶς, καὶ εἶναι περιέργον, ὅτι ἐμφανίζεται αὕτη τὸ πρῶτον κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἔριδος τῶν Ἑσυχαστῶν.

B. Filov. *Chapiteaux de marbre avec décorations de feuilles de vigne en Bulgarie*, σ. 11-18.

Ὁ συγγραφεὺς περιγράφει σειρὰν κιονοκράνων κοσμουμένων διὰ φύλλων ἀμπέλου καὶ ἀνηκόντων πιθανῶς εἰς ἐκκλησίαν τινὰ τῆς Πρεσλάβας, ἧς κατὰ τὰς γενομένας ἀνασκαφὰς ἀνευρέθησαν τὰ λείψανα. Τὰ κιονόκρανα ταῦτα ὁ συγγραφεὺς χρονολογεῖ μεταξὺ τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ 9^{ου} καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 10^{ου} αἰῶνων, θεωρεῖ δὲ ταῦτα ὡς σχετιζόμενα ἀμέσως πρὸς Σασανιδικὰ πρότυπα καὶ ὡς ἰδιαιτέρως χαρακτηριστικὰ τῆς Βουλγαρικῆς τέχνης τῶν χρόνων ἐκείνων. Τὸ τελευταῖον ὅμως τοῦτο συμπέρασμα δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀπολύτως ἀκριβές, καθ' ὅσον ὅμοια ἐντελῶς κιονόκρανα, ἀνέκδοτα εἰσέτι, εὐρίσκονται καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα μέχρι καὶ τῆς Σπάρτης ἀκόμη.

A. Grabar. *Les croisades de l'Europe orientale dans l'art*, σ. 19-27.

Περιγράφει σπανιωτάτην παράστασιν εὐρισκομένην μεταξὺ τῶν εἰς τὸ ἔτος 1487 ἀναγομένων τοιχογραφιῶν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Πατραούτσι ἐν Μολδαβίᾳ. Εἰς τὴν τοιχογραφίαν αὐτὴν εἰκονίζεται ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ἔφιππος προπορευόμενος συνοδείας ἁγίων ἰππέων, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων εὐρίσκεται ὁ Ἁγ. Κωνσταντῖνος. Εἰς τὴν παράστασιν αὐτὴν ὁ συγγραφεὺς διαβλέπει ἀλληγορίαν τῶν κατὰ τῶν Τούρκων ἀγῶνων τοῦ περιφήμου Βοεβόδα Στεφάνου τοῦ Μεγάλου, τοῦ ὁποίου ἴδρυμα εἶναι ἡ ἐκκλησία τοῦ Πατραούτσι.

I. Grabar. *Sur les origines et l'évolution du type iconographique de la Vierge Eléousa*, σ. 29-42.

Λαμβάνων ἀφορμὴν ὁ κ. Grabar ἐκ τῆς περιφήμου εἰκόνης τῆς Παναγίας τοῦ Βλαδίμυρ, Βυζαντινοῦ ὡς γνωστὸν ἔργον τοῦ 12^{ου} αἰῶνος, ἐξετάζει τὴν ἐξέλιξιν τοῦ τύπου τῆς Θεοτόκου Ἐλεούσης (ῥωσ. Οὐμίλένιε), ὅστις ἐπέχει